

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-10-23

Äldrenämndens protokoll onsdag 23 oktober 2024

Plats och tid

Stadshuset, Kommunstyrelsesalen, klockan 9.00–12.15,
ajournering 10.55–11.05

Paragrafer

102–114

Justering

Uppsala kommun använder sig av en avancerad elektronisk underskrift för justering av beslutsprotokoll. Denna återfinns på en separat sida sist i protokollet.

Tobias Smedberg (V) justerar som sammanträdets ordförande §§ 102–109.

David Ling (MP) justerar som sammanträdets ordförande §§ 110–114.

Jonas Segersam (KD) justerar samtliga paragrafer.

Protokollförare

Peter Jernberg, nämndsekreterare

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-10-23

Närvarande

Beslutande

Tobias Smedberg (V), ordförande §§ 102–109
David Ling (MP), ordförande §§ 110–114
Jonas Segersam (KD)
Hilde Klasson (S)
Fredrik Dürichen (S)
Claes Olsson (S)
Ingrid Nordlander (V)
Lena Sandström (M)
Karin Thalén Ottersgård (C)
Birgitta Wikmark Carlsson (L)
Anders Sehlin (SD)
Graciela Huentenao Inzunza (S)
Thomas Tjäder (M)
Karin Bennemo (V) §§ 110–114

Ej tjänstgörande ersättare

Agneta Sundström (S)
Karin Bennemo (V) §§ 102–109
Carina Kumlin (UP), närvarar på distans
Rigmor Stenmark (C)
Björn Sundin (L)
Margit Borgström (KD)

Övriga närvarande

Lenita Granlund, förvaltningsdirektör
Åsa Markström, stabschef
Johan Eikman, Magdalena Nyman, Rasmus Sundström
och Lena Thalén, avdelningschefer
Magnus Bergman-Kyllönen, ekonomichef
Rikard Sörell, strategisk ekonomichef sociala verksamheter
Anna Lindquist Forsberg, kommunikationsansvarig
Louise Westin, HR-chef
Daniel Rosenfeld (§§102–107) och Evelyn Widenfalk Ehlin (§§ 102–106), strateger
Yvonne Jonsson, senior adviser (§ 114)
Carl Filip Tjeder, fastighetschef, kommunledningskontoret (§109)

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-10-23

Lotte Sederholm, verksamhetsledare, Gunilla Ekholm och Kurt Nyberg,
seniorambassadörer, Hjärnkoll (§§ 102–105)
Peter Jernberg, nämndsekreterare

§ 102

Val av justerare samt justeringsdag

Äldrenämnden utser Jonas Segersam (KD) att justera dagens protokoll tillsammans med ordföranden måndag 28 oktober 2024.

§ 103

Fastställande av föredragningslista

Äldrenämnden fastställer utsänd föredragningslista med följande justeringar:

- Informationsärendet **Utredning och uppföljning av allvarliga händelser** tidigareläggs och tas direkt efter nämndutbildningen.
 - Övriga informationsärenden utom **Ekonomiskt bokslut per september 2024** utgår.
-

§ 104

Närvarorätt

Äldrenämnden beviljar förvaltningens strateger närvarorätt under hela sammanträdet.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-10-23

§ 105

Nämndutbildning

Hjärnkoll

Representanter från Hjärnkoll Uppsala föreläser om Hjärnkolls verksamhet.
Seniorambassadörerna håller varsin Levande bok för nämnden.

§ 106

Informationsärende

Utredning och uppföljning av allvarliga händelser

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** individutskottet kallas för att få ta del av allt som kan delas med ledamöterna där, samt
2. **att** i övrigt lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Förvaltningsdirektören informerar om status på arbetet och uppföljningen av de allvarliga händelserna i äldrenämndens verksamheter.

Förvaltningens strateger redogör för utredningen kring händelserna och de slutsatser de kommit fram till.

Ajournering

Ordföranden ajournerar sammanträdet mellan 10.55 och 11.05.

Yrkanden

Jonas Segersam (KD), Lena Sandström (M) och Karin Thalén Ottersgård (C) yrkar att nämndens ledamöter får ta del av utredningen.

Ordförande Tobias Smedberg (V), David Ling (V) och Hilde Klasson (S) yrkar att individutskottet kallas för att få ta del av allt som kan delas med ledamöterna där.

Beslutsgång

Ordföranden ser att det finns två förslag, dels förslag enligt Jonas Segersams (KD) m.fl. yrkande, dels förslag enligt ordförandens m.fl. yrkande.

Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslaget att individutskottet kallas för att få ta del av allt som kan delas med ledamöterna där.

Ordföranden frågar därefter om det är nämndens mening att lägga informationen till handlingarna och finner att nämnden beslutar så.

Reservationer

Jonas Segersam (KD), Lena Sandström (M), Thomas Tjäder (M) och Karin Thalén Ottersgård (C) reserverar sig mot beslutet enligt följande:

De allvarliga händelserna inom hemtjänsten, med våldtäkter, sexuella övergrepp och ekonomiska oegentligheter har gång på gång ”gömts undan” inför nämndens möten. Vi har fått ta del av vad som hänt och görs i informationsärenden i slutet av nämnden, någon gång till och med efter nämnden klubbats av formellt. Vid förra nämnden fanns det fram till några dagar innan sammanträdet inget ärende om händelserna, innan ett förslag på åtgärder skickades ut. Den gången beslutades om ett tillägg med en punkt om återrapportering till nämnden först efter yrkande från oss i oppositionen.

När nu utredningen är färdig så yrkade vi på att nämnden bör få del av den utredningen. Nämndens ledamöter är ansvariga för verksamheten och när det skett allvarliga händelser vore det inte konstigt att vi får del av dessa utredningar. Det gäller i princip alla lex Sarah, och lex Maria – utredningar som skickas till IVO.

Majoriteten la ett motförslag att utredningen ska presenteras för individutskottet, och det är ett steg i rätt riktning. Vi vände oss inte så mycket mot detta utan främst mot att vi politiker enligt beslutet inte ska få ta del av hela utredningen, utan bara av valda delar.

När utredningen gjordes av Attendos hemtjänst innan avtalet sades upp presenterades hela utredningen på bordet innan arbetsutskottets sammanträde. Den utredning som nu har gjorts ska kunna presenteras på motsvarande sätt. Politiker är vana att hantera sekretessbelagd information. Det gäller socialtjänst och även äldreomsorg där vi i individutskottet hanterar känsliga personuppgifter. Även vid upphandlingar och affärsuppgörelser hanterar politiker sekretessbelagd information. Information som sedan kan behöva sekretessbeläggas för utomstående. Politiker är dock inte utomstående utan en del av organisationen som faktiskt ansvariga för verksamheten.

Vi har tidigare också yrkat på att en oberoende utredning görs. Inte så mycket för att ta fram alla detaljer, utan också för att värdera ledningens agerande under krisen. Det är svårt för personer som själva är anställda i en organisation att ge en öppen värdering av deras överordnades ageranden.

Särskilda yttranden

Carina Kumlin (UP) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

Enligt den muntliga draging som gjordes på äldrenämnden 23 oktober, hade chef följt gällande rutin som finns när brukare ger signaler om oro. Eftersom chef vid hembesök inte dokumenterade att brukaren ville byta hemtjänstpersonal, visar detta på att krav på dokumentation inte finns med i nuvarande rutin. Det är viktigt för berörd personal att veta hur dokumentation ska ske vid brukares oro, och hur dessa signaler ska hanteras.

Utvecklingspartiet demokraterna anser att rutinen omgående ska revideras och implementeras så att chefer och berörda i fortsättningen känner till vad som krävs när brukare signalerar oro.

Medarbetare behöver omgående ges utbildning, om hur de ska agera när brukare slår larm om hot och våld, och våld i nära relationer.

UP anser också att det är viktigt att äldrenämnden i fortsättningen informeras när allvarlig händelse skett i så tidigt skede som möjligt. Informationen bör vara på en övergripande nivå om vad som har skett, och hur förvaltningen hanterar ärendet.

§ 107

Uppföljning av internkontrollplan 2024 ALN-2023-00696

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** godkänna avrapportering av internkontrollplan 2024 enligt ärendets bilaga, samt
2. **att** överlämna rapporten till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Nämnden upprättar årligen en internkontrollplan. Enligt planen för 2024 så sker avrapportering för samtliga kontrollmoment i oktober.

Internkontrollplanen innehåller 6 kontrollmoment. I enlighet med Uppsala kommuns reglemente för intern kontroll och riktlinje finns kontroller inom områdena kontroll av system och rutiner, finansiell kontroll, kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut samt kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 10 oktober 2024
- Bilaga, Äldrenämnden - Avrapportering av internkontrollplan för 2024

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

Särskilda yttranden

Carina Kumlin (UP) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

I interkontrollplanen framkommer att kontroll visar att myndighet ÄLN kartlagt personalens kunskaper om hot och våld, och våld i nära relationer. 86 % av personalen har genomgått utbildning, men att 39 % anser att deras kunskaper behöver förbättras.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-10-23

På de övriga avdelningarna där vårdpersonal och chefer arbetar, saknas systematisk kartläggning. Insatser genomförs men brister i kartläggningen gav anmärkningar i granskningen.

Utvecklingspartiet demokraterna anser att kompetensnivån bland personal inom kommunens egen regi som arbetar med att ge stöd till äldre ska kartläggas. Utbildning behöver ges till samtliga, så att personal tidigt upptäcker risker och får stöd i hantering gällande hot och våld för brukaren, samt våld i nära relationer.

Även de privata vårdgivarna behöver följas upp rörande vilka kunskaper som deras personal har om hot och våld, och våld i nära relationer, och vilka rutiner de tillämpar vid brukares oro.

Jonas Segersam (KD), Lena Sandström (M), Thomas Tjäder (M) och Karin Thalén Ottersgård (C) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

Av sex områden har tre fått anmärkningar och det är kunskapen om Hot och våld, Personuppgiftshanteringen och kunskapen om Delegationsordningen. Två områden får mindre anmärkningar och det är rutiner för Avbrott och störningar samt kontroll av Bisysslor. Endast ett område har granskats utan anmärkning och det är uppföljningen av kostnader för utskrivningsklara patienter. Det visar att många av åtgärderna i internkontrollplanen inte efterlevs. Eftersom uppföljningen av planen sker endast en gång per år mot tidigare tre gånger per år är det angeläget att bristerna hanteras och åtgärdas och kan återrapporteras till nämnden. Vi kan ju inte vänta till oktober 2025 för att få information om vidtagna åtgärder.

I december ska Äldrenämnden besluta om internkontrollplan för 2025 och då behöver vi få med ett brukar- och kvalitetsperspektiv i planen vilket saknas idag.

Vi har också tidigare i samband med antagande av planen påpekat att det måste finnas ett sammanhang mellan den interna kontrollplanen och övrigt systematiskt kvalitetsarbete – exempelvis Lex Sarah och Lex Maria-utredningar, något vi kommer följa upp i samband med beslutet i december.

§ 108

Sammanträdestider för äldrenämnden för 2025 med plan för 2026

ALN-2023-00006

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** äldrenämnden under år 2025 sammanträder torsdagar klockan 13.00 (utom där annat anges) följande datum:

13 februari
27 mars
8 maj
13 juni (fredag)
25 september
23 oktober
13 november
11 december,

2. **att** äldrenämndens arbetsutskott under år 2025 sammanträder torsdagar klockan 9.00 (utom där annat anges) följande datum:

6 februari
13 mars
24 april
5 juni
19 september (fredag)
16 oktober
6 november
4 december,

3. **att** äldrenämndens individutskott under år 2025 sammanträder onsdagar klockan 9.00 (utom där annat anges) följande datum:

29 januari
2 april
18 juni
27 augusti
16 oktober (torsdag, i samband med arbetsutskottets sammanträde)
10 december,

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-10-23

4. **att** äldrenämndens upphandlingsutskott sammanträder vid behov,
5. **att** äldrenämnden på datum som bestäms senare planerar nämndens eventuella temadagar och strategidag, samt
6. **att** godkänna sammanträdesplanen för 2026 enligt föredragningen i ärendet och lägga den till handlingarna.

Sammanfattning

Äldrenämnden ska besluta om sammanträdestiderna för 2025 med plan för 2026.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 30 september 2024

Yrkanden

Jonas Segersam (KD) yrkar bifall till förslaget.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

§ 109

Funktionsprogram, Enhet för korttidsvård ALN-2024-00681

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** godkänna Funktionsprogram, enhet för korttidsvård, vid nybyggnation enligt ärendets bilaga,

Sammanfattning

Funktionsprogram för korttidsvård har utarbetats för att ge tydliga riktlinjer för utformningen av korttidsvårdsenhet. Programmet beskriver kraven utifrån verksamhetens behov och med fokus på långsiktig hållbarhet samt kostnadseffektivitet.

Det nya funktionsprogrammet tar sin utgångspunkt i att samla korttidsvården till en central enhet. Programmet fastställer även en högre nivå än vad lagstiftningen föreskriver.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 30 september 2024
- Bilaga, Funktionsprogrammet korttidsenhet

Yrkanden

Jonas Segersam (KD), Lena Sandström (M) och Karin Thalén Ottersgård (C) yrkar avslag på förslaget.

Beslutsgång

Ordföranden ser att det finns två förslag, dels liggande förslag, dels yrkandet att avslå förslaget.

Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt liggande förslag.

Reservationer

Jonas Segersam (KD), Lena Sandström (M), Thomas Tjäder (M) och Karin Thalén Ottersgård (C) reserverar sig mot beslutet enligt följande:

Vi yrkade avslag på förslaget. Vi tror att man kan lösa framtida korttidsvård på ett annat sätt än att uppföra ett helt nytt, kostsamt korttidsboende i egen regi.

Dels har vi många tomma platser på särskilda boenden som skulle kunna samlas på en plats och göras om till ett samlat korttidsboende.

Dels anser vi att man kan utveckla modellen med integrerade korttidsplatser på särskilda boenden, särskilt på landsbygden. Det ger både större möjligheter för äldre att prova ett särskilt boende för en kommande placering, och dels ger det en större trygghet för att kunna bo nära hemmet under korttidsplaceringen.

Särskilda yttranden

Carina Kumlin (UP) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

På äldrenämnden informerades 2024-10-23 om att den nya enheten kommer att omfatta 90 platser. Ytorna planeras att vara större för varje plats än vad som idag finns på ett vårdboende.

Utvecklingspartiet demokraterna anser att en analys behöver göras av behovet av korttidsplatser innan ett beslut om antal platser fattas. Vad kommer aktiv rehabilitering i hemmet innebära för behovet av antalet platser? Vad händer med dem som idag har växelvård och där anhöriga får avlastning?

Utvecklingspartiet demokraterna anser att nämnden behöver en redovisning om vad kostnaden kommer att bli för samtlig korttidsvård, om den nya enheten startas. Innebär det ökade kostnader, eller kommer kostnaderna vara på samma nivå som 2024-2025. Nämnden behöver bättre förstå kostnadsutveckling av ovan innan ett slutligt beslut i ärendet fattas.

§ 110

Informationsärenden

Ekonomiskt bokslut per september 2024

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Ekonomichefen informerar om äldrenämndens ekonomiska bokslut per september 2024.

Äldrenämnden redovisar en positiv avvikelse mot budgetramen ackumulerat till september på 65 miljoner kronor. Resultatet är i paritet med den uppdaterade årsprognosen som gjordes i september.

Nämnden har inför sammanträdet även tagit del av bokslutet i en skriftlig rapport.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om det är nämndens mening att lägga informationen till handlingarna och finner att nämnden beslutar så.

§ 111

Redovisning av delegationsbeslut

ALN-2024-00018

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** godkänna redovisningen av äldrenämndens delegationsbeslut och lägga förteckningen till handlingarna.

Sammanfattning

Till nämnden anmäls delegationsbeslutenligt förteckningen nedan.

- Lista över delegationsbeslut i individärenden, Bistånd västra, under september 2024
- Lista över delegationsbeslut i individärenden, Bistånd östra, under september 2024
- Protokoll från äldrenämndens individutskott 20 september 2024
Not: Protokollet anmäldes 26 september 2024 men protokollfördes då som arbetsutskottets protokoll.
- Protokoll från äldrenämndens individutskott 18 oktober 2024
- Delegationsförteckning Äldrenämnden 2024-09-21 till 2024-10-17

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

§ 112

Anmälningssärenden äldrenämnden

ALN-2024-00019

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** notera anmälningssärenden enligt ärendets förteckning till protokollet.

Sammanfattning

Till nämnden anmäls ärenden enligt förteckningen nedan.

1. Beslut från Vårdstyrelsen 30 september 2024 om avtal om läkaruppdrag i kommunal hälso- och sjukvård i Uppsala län
2. Information från plan- och byggnadsnämnden om att detaljplan för Kapacitetsstark kollektivtrafik, delsträcka D är på granskning 1 oktober till 1 november 2024
3. Fritid för alla-dagen, Fyrisgården, 23 november 2024
4. Protokoll från äldrenämndens arbetsutskott 20 september 2024
5. Protokoll från äldrenämnden 26 september 2024
6. Protokoll från samverkansgrupp vid vård- och omsorgsförvaltningen 5 juni 2024
7. Protokoll från samverkansgrupp vid vård- och omsorgsförvaltningen 20 september 2024
8. Dom från förvaltningsrätten 24 september 2024
9. Som från förvaltningsrätten 15 oktober 2024

Beslutsgång

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt förslag och finner att nämnden beslutar så.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2024-10-23

§ 113

Deltagande konferens och möten

Ordförande David Ling (MP) noterar att inbjudan till Fritid för alla-dagen på Fyrisgården 23 november 2024 har kommit in. Inbjudan finns som anmälningsärende i § 112 ovan.

Deltagande är frivilligt och inget arvode utgår.

§ 114

Frågor från nämndens ledamöter

Frågor om ensamhushåll i åldersgruppen 65 år och äldre

Karin Thalén Ottersgård (C) har skickat in följande frågor om ensamhushåll i åldersgruppen 65 år och äldre:

- Hur många av befolkningen i åldersgruppen 65 år och äldre lever i ensamhushåll i Uppsala kommun?
- Hur ser det ut i jämförelse med andra kommuner?
- Hur jobbar Äldreförvaltningen med förebyggande insatser för denna åldersgrupp?

Förvaltningen svarar att de behöver hämta information från avdelningar i andra förvaltningar i kommunen för att svara på frågorna. Förvaltningsdirektören ber att få återkomma med svar på frågorna vid ett senare tillfälle.

Karin Thalén Ottersgård (C) samtycker till att frågorna kan besvaras skriftligt.

Frågor om boendeplatser för dementa personer

Rigmor stenmark (C) har skickat in följande frågor om boendeplatser för dementa personer:

- Vilka kriterier gäller för att få en plats på ett äldreboende i kommunen?
- Hur samarbetar kommunen med de privata boenden som finns?
- Gäller valfrihet för de sökande?

Förvaltningens senior adviser och avdelningschefen för systemledning svarar på frågorna.